

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

SWZ Woningcorporatie
mevrouw W. Eskes
Postbus 40040
8004 DA ZWOLLE

Inlichtingen bij
Gerard Wijnsma
telefoon 038 499 71 86
g.wijnsma@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming – onderdeel soortenbescherming

Geachte mevrouw Eskes,

Datum
15.01.2019
Kenmerk
2018/0529427
Pagina
1
Uw brief

U heeft, namens SWZ Woningcorporatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend². De aanvraag is in verband met de renovatie van woningen in de complexen 107, 205 en 206 in de Zeeheldenbuurt in Zwolle. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Uw kenmerk

Zaaknummer
5110664

Wij verlenen u een ontheffing³ van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van huismus weg te nemen⁴ en om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing heeft betrekking op de renovatie van woningen in de Zeeheldenbuurt en betreft de adressen Tasmanstraat 1-21 (oneven), De Keyzerstraat 1-41, Heemskerckstraat 1 t/m 100, Evertsenstraat 63 t/m 66, Trompstraat 47 t/m 65 (oneven) en 14 t/m 28 (even). A. Tasmanstraat 10 t/m 47, Jan van Riebeekstraat 1 t/m 60, O. van Noortstraat 1 t/m 54 en W. Barentszstraat 24 t/m 38 (even).

U krijgt geen ontheffing van het verbod om nesten en rustplaatsen van de gierzwaluw te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen⁶ en voor het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis⁷. De wijze van uitvoering en de door u te nemen mitigerende maatregelen voorkomen dat er een overtreding van deze verboden optreedt.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen) weergegeven.

Het volgende stuk van de aanvraag maakt onderdeel uit van de ontheffing:

-
- ¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid
² Ons kenmerk 2018/0473111
³ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid.
⁴ Art. 3.1, tweede lid
⁵ Art. 3.5, vierde lid
⁶ Art. 3.1, tweede lid
⁷ Art. 3.5, tweede lid

Bijlagen

Datum verzending

- Ecoresult, oktober 2018. Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. In het kader van de Wet natuurbescherming Plangebied: Complexen 107, 205 en 206, Zwolle.

Deze ontheffing is geldig vanaf de dag nadat wij deze hebben verzonden tot en met 1 januari 2025.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Leges

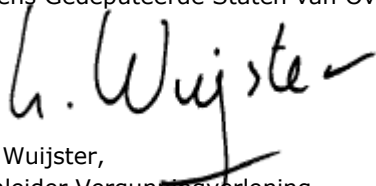
U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁸. De verschuldigde leges voor dit besluit bedragen € 1.757,00.

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Gerard Wijnsma, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 71 86. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2018-003831 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,



Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Zwolle;
- Ecoresult, dhr. F.A. van Meurs.

⁸ Belastingverordening Overijssel

Datum
15.01.2019
Kenmerk
2018/0529427
Pagina
2
Uw brief
Uw kenmerk

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in de kantlijn van onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 - 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

3

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 1 - VOORSCHRIFTEN

Moet u volgens voorschriften iets melden of contact opnemen met het bevoegd gezag? Geeft u dan altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit. Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek bestemd is. Het meldpunt is bereikbaar via de telefoon onder nummer 038 425 24 23 of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl.

Neem ook contact met ons op als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Afhankelijk van de situatie kan een wijziging van de ontheffing nodig zijn of moeten extra maatregelen worden genomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

- | | |
|-------------------|--|
| Datum | 1. Als u het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan moet u dit ter goedkeuring voorleggen aan de provincie. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem voor overleg contact op met ons meldpunt. |
| 15.01.2019 | |
| Kenmerk | 2. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts) personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing. |
| 2018/0529427 | |
| Pagina | 3. Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden dient u de datum van de start te melden bij het meldpunt. Geeft u bij de melding aan: |
| 4 | <ul style="list-style-type: none">• de contactpersoon ter plaatse, inclusief een telefoonnummer;• de naam van de begeleidende ecologische deskundige, inclusief een telefoonnummer;• het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;• het kenmerk van deze beschikking (2018/0529427). |
| Uw brief | |
| Uw kenmerk | |

Soortspecifiek

Huismus

4. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de huismus. De broedperiode van de huismus loopt van maart tot en met augustus. Aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen (met overdag temperaturen lager dan 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook kwetsbare perioden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan de broedperiode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologische deskundige⁹

⁹ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of

op het gebied van de huismus. De ecologisch deskundige dient dit vooraf af te stemmen met de toezichthouder van het bevoegd gezag.

5. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet u tijdelijke kasten voor de huismus ophangen op de volgende wijze:
- De huismuskasten worden aangeboden met een compensatiefactor 2 per verblijfplaats (dus 16 kasten);
 - De huismuskasten worden geclusterd opgehangen. Hierbij wordt ervoor gezorgd dat de huismuskasten met de openingen minimaal 50 centimeter uit elkaar liggen of dat de nestingang niet zichtbaar is voor de huismus die in de andere nestingang zit;
 - De huismuskasten worden op minimaal 3 meter hoogte geplaatst en hebben een minimale broedruimte van 15 x 8 centimeter;
 - De kasten worden op een voor de huismus geschikte wijze en plek opgehangen. Dit betreft een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van bijv. een dakgoot. De kast wordt bij voorkeur op een hoek of langs de kopse kant van een gebouw in de koele, schaduwrijke noord- en oostgevels aangebracht;
 - In de directe omgeving van de huismuskast dient continu voldoende dekking aanwezig te zijn (minimaal 3 à 4 meter hoog opgaand groen), en dient er altijd (binnen 100 à 200 meter, bij voorkeur binnen 50 meter) voldoende geschikt voedsel en potentiële slaapplekken beschikbaar te zijn;
 - De kasten dienen van voldoende duurzaam materiaal te zijn en op een voldoende duurzame wijze worden bevestigd. Het materiaal dient te bestaan uit hout of houtbeton. Het materiaal waarvan ze zijn gemaakt mag niet behandeld zijn met chemische middelen;
 - De kasten dienen voldoende veilig te zijn tegen predatoren. Dit geldt voor de verblijfplaats zelf, als ook dat er voldoende opgaand groen in de directe omgeving aanwezig is als dekking voor huismus;
 - De huismuskasten dienen minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn;
 - De kasten moeten bij voorkeur binnen 100 á 200 meter van de huidige nesten opgehangen worden, bij uitzondering tot 500 meter, maar buiten de invloed van de werkzaamheden;
 - De kasten worden opgehangen onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. De locaties worden in het veld bepaald.
 - De locaties van de kasten moeten na plaatsing in het logboek worden aangetekend (specifieke locatie op kaart, niet alleen adres).
6. Drie tot vijf dagen voorafgaand aan de werkzaamheden moeten de nesten en rustplaatsen van de huismus ongeschikt gemaakt worden. Het ongeschikt maken mag niet in de broedperiode uitgevoerd worden. Indien werkzaamheden doorlopen in het broedseizoen,

-
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
 - als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
 - Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
 - Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Datum
15.01.2019
Kenmerk
2018/0529427
Pagina
5
Uw brief
Uw kenmerk

worden de betreffende verblijfplaatsen voor aanvang van het broedseizoen ongeschikt gemaakt. In de laatste maand van de gewenningsperiode van drie maanden kan al aangevangen worden met het langzamerhand ongeschikt maken van de oorspronkelijke verblijfplaats.

7. Het ongeschikt maken van de nesten en rustplaatsen van de huismus moet plaatsvinden door de toegangswegen af te dichten of door de dakpannen handmatig te verwijderen. Bij het afdichten van de toegangswegen moet er zorg voor worden gedragen dat alle toegangen worden afgedicht. De werkzaamheden worden tezamen met de ecologisch deskundige beslist, uitgevoerd en gecontroleerd op hun effectiviteit. De ecologisch deskundige dient dit vooraf af te stemmen met de toezichthouder van het bevoegd gezag.
8. Voor de huismus moeten na afronding van de werkzaamheden tenminste 16 permanente verblijfplaatsen aanwezig zijn. U maakt deze permanente verblijfplaatsen door alle dakranden toegankelijk te maken. In de aanvraag is echter niet in detail uitgewerkt op welke wijze dit toegankelijk maken gebeurt. U geeft aan dit nog nader uit te werken. Deze uitwerking moet ons vier weken voorafgaand aan de werkzaamheden ter toetsing voorgelegd te worden. In deze uitwerking moet (ten aanzien van de permanente verblijfplaatsen voor huismus) worden aangegeven op welke wijze het dak toegankelijk wordt gemaakt en gehouden voor huismus.

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

6

Gewone dwergvleermuis

Uw brief

Uw kenmerk

9. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. De kwetsbare overwinteringsperiode loopt van november tot en met maart. De kwetsbare kraamperiode loopt van half mei tot half juli. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. De ecologisch deskundige dient dit vooraf af te stemmen met de toezichthouder van het bevoegd gezag.
10. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet u tijdelijke vleermuiskasten ophangen. Het ophangen van deze kasten moet op de volgende wijze gebeuren:
 - De kasten worden aangeboden met een factor 4 per aanwezige verblijfplaats (dus 16 kasten);
 - De kasten worden in de directe omgeving van de verblijfplaatsen opgehangen, binnen 100 á 200 meter van de oorspronkelijk verblijfplaats;
 - Bij compensatie van zomerverblijfplaatsen wordt een gewenningsperiode gehanteerd van 3 maanden in de actieve periode van vleermuizen voorafgaand aan de werkzaamheden.
 - Bij de balts- en paarverblijfplaatsen en vermoedelijke winterverblijfplaatsen wordt een gewenningsperiode gehanteerd van 6 maanden in de actieve periode van vleermuizen voorafgaand aan de start van de balts- en paarperiode;
 - De kasten worden opgehangen op minimaal 3 meter hoogte en hebben een vrije aanvliegroute;
 - De locatie is vrij van kunstlicht, vrij van verstoring en buiten het bereik van roofdieren;
 - De kasten worden zoveel mogelijk opgehangen in verschillende windrichtingen, zodat verschillende microklimaten worden aangeboden;
 - De kasten worden opgehangen onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis.

- De locaties van de kasten moeten na plaatsing worden genoteerd in het logboek (specifieke locaties op kaart, niet alleen adres).

11. De verblijfplaatsen worden 3 tot 5 dagen voor de aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt, maar buiten de kwetsbare perioden. Een week voorafgaand aan het ongeschikt maken moet u de toezichthouder melden wanneer u gaat starten met het ongeschikt maken en op welke wijze u ongeschikt maakt. U hebt aangegeven het ongeschikt maken uit te voeren door het afdichten van de toegangswegen met exclusion flaps. Let ook op eventuele verblijfplaatsen aan de bovenzijde van de spouw. Na het ongeschikt maken moet een controle worden uitgevoerd met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige. Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. De ecologisch deskundige bepaalt dat. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. De onderhoudswerkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn.

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

7

Uw brief

Uw kenmerk

12. Voor de gewone dwergvleermuis moeten na afronding van de werkzaamheden tenminste 28 permanente voorzieningen zijn gerealiseerd, door¹⁰:

- het plaatsen van inbouwkasten in de gevels ter hoogte van de dakrand;
- door het realiseren van openingen waar vleermuizen naar binnen kunnen en toegang verkrijgen tot bijvoorbeeld de ruimte tussen dakvlak en dakpannen;
- door het realiseren van spleetvormige ruimtes achter boeiborden.

Het definitief ontwerp en specifieke locatie van deze voorzieningen dient uiterlijk 4 weken voor aanvang van de werkzaamheden ter goedkeuring aan ons te worden overlegd benoem ook uiterlijke aanleverdatum.

Overige zaken

13. Het verdient aanbeveling bij de uitwerking niet alleen enkelvoudige kasten te gebruiken, maar deze ook te schakelen.
14. U moet een ecologisch logboek (laten) bijhouden, bijvoorbeeld door de ecologisch deskundige. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan onder andere om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties van de tijdelijke verblijfplaatsen, permanente verblijfplaatsen, wijze van toegankelijk maken van het dak voor vleermuizen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met BAT detector, en oplossingen bij onverwachte soorten of situatie. Het ecologisch logboek dient aanwezig te zijn op de werklocatie.

¹⁰ U kunt daarnaast ook gebruik maken van de online tool <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>

BIJLAGE 2 - Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	10
A1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
A1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	10
A1.2	Doelstelling van het project.....	12
A1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	12
A1.4	Periode	12
A1.5	Onderliggende documenten	13
A1.6	Aanvullende gegevens	13
A2	Bevoegdheid	13
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd.....	13
A3	Procedure	13
A3.1	Overeenstemming andere provincie.....	13
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente.....	14
A4	Toetsingskader soorten	14
A4.1	Wettelijke regels	14
A4.2	Provinciaal beleid.....	14
A4.2.1	Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	14
A4.2.2	Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	15
A4.2.3	Jaarrond beschermde vogelnesten	15
B	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	15
B1	Inhoudelijke beoordeling	15
B1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	15
B1.1.1	Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat	15
B1.1.2	Beoordeling uitgevoerd onderzoek	19
B1.2	Invloed van het project op betrokken soorten	19
B1.2.1	Effectbeoordeling in de aanvraag.....	19

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

8

Uw brief

Uw kenmerk

B1.2.2	Toetsing van de effectbeoordeling.....	21
B1.3	Alternatieven voor realisatie van het project.....	23
B1.3.1	Alternatievenafweging in de aanvraag	23
B1.3.2	Toetsing van de alternatievenafweging.....	23
B1.4	Wettelijk belang van het project.....	24
B1.4.1	Motivatie wettelijk belang in de aanvraag	24
B1.4.2	Toetsing aan wettelijk belang.....	24
B1.5	Beoordeling staat van instandhouding	24
B1.6	Toetsing aan overige vereisten.....	25
B1.7	Eindconclusie toetsing	25
B1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden	25
C	Slotconclusie	26

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

9

Uw brief

Uw kenmerk

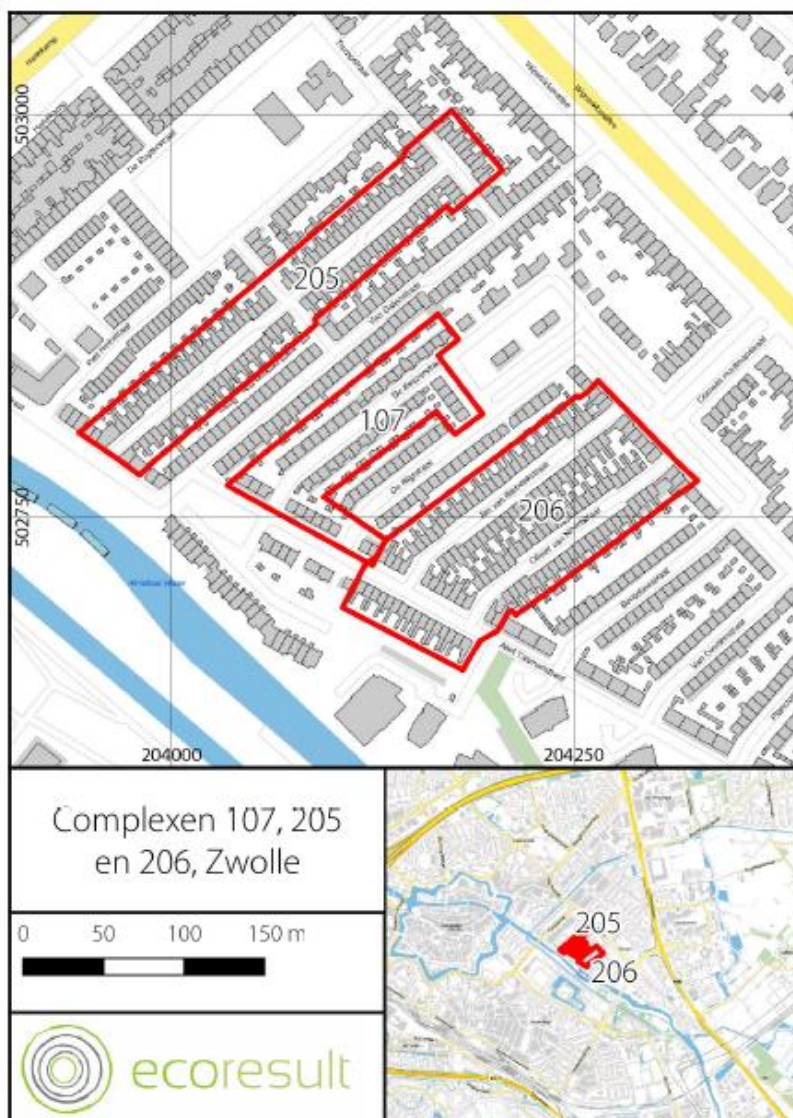
A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Het project betreft de renovatie van woningen van SWZ in de complexen 107, 205 en 206 te Zwolle op de adressen A Tasmanstraat 1-21 (oneven), De Keyzerstraat 1-41 (complex 107), Heemskerckstraat 1t/m100, Evertsenstr 63 t/m 66, Trompstraat 47 t/m 65 (oneven) en 14 t/m 28 (even) (Complex 205). A. Tasmanstraat 10 t/m 47, Jan van Riebeekstraat 1 t/m 60, O. van Noortstraat 1 t/m 54 en W. Barentszstraat 24 t/m 38 (even) (complex 206).

Datum
15.01.2019
Kenmerk
2018/0529427
Pagina
10
Uw brief
Uw kenmerk



Figuur 1. Ligging renovatiecomplexen 107, 205 en 206.

Bij de woningen in de plangebieden zullen energetische maatregelen worden toegepast, waarbij de buitenschil van de woningen aangepakt wordt. De exacte ingrepen bestaan uit het vervangen van de daken en dakpannen, en het waar nodig bij isoleren van de gevels. De gevels zijn al geïsoleerd maar als het materiaal is ingezakt wordt de isolatie bijgevuld.

Complex 107

Abel Tasmanstraat 7-17: dakisolatie en vervangen pannen. Er wordt onderzocht of de isolatie aan de binnenzijde kan worden aangebracht omdat er een woning uit het blok, nr 13, verkocht is. Alleen vanaf de buitenzijde pannen vervangen. De dakkapellen en het bestaande dakbeschot blijven gehandhaafd. Overige werkzaamheden bestaan uit buitenschilderwerk en eventuele kleine reparaties aan kozijnen en/of gevels.

Keizerstraat 1 -19 en 2-30 (mansarde kap) / 004 Keizerstraat 21-41. Twee subcomplexen met verschillende woningtypes eengezinswoningen waar de daken al zijn aangepakt (2013), dakisolatie inclusief pannen, de dakkapellen en de goten. In dit deel geen werkzaamheden aan kappen en pannen. Deze woningen moeten nu nog verder worden geïsoleerd door o.a. het aanbrengen van buitengevel isolatie.

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

11

De Keizerstraat 32 -40 b -10st boven- en benedenwoningen. Deze woningen moeten nog geheel worden gerenoveerd en volledig worden voorzien van isolatie. Daken/pannen worden vervangen en uitgaan van buitengevelisolatie.

Complex 205

De werkzaamheden bestaan uit het na-isoleren van de woningen o.a. door middel van het inblazen van isolatie materiaal in de holle ruimte tussen de buiten en de binnenzijde van de mansarde kap en het van binnenzijde na-isoleren van de zolders.

Dakpannen vervangen in verband met de leeftijd en gebreken aan de pannen. In het dakvlak worden minimaal 20 nieuwe gierzwaluw pannen opgenomen. De dakkapellen blijven gehandhaafd. Dakgoten en hemelwaterafvoeren worden vervangen. De kappen worden voorzien van een goede brandscheiding op de bouwmuren. Sloopwerk van bestaande schoorstenen die in zeer slechte staat verkeren. Het verwijderen en vervangen van oude ongeïsoleerde dakramen door geïsoleerde dakramen. Waar dit nog niet aanwezig is worden spouwen geïsoleerd. De meeste woningen zijn al voorzien van spouwmuur isolatie. Herstel van voegwerk en gescheurd metselwerk van de buitengevel en een aantal tuilmuren.

Ongeïsoleerde platte daken worden voorzien van isolatie en nieuwe dakbedekking. De kozijnen worden opnieuw geschilderd en er worden reparaties uitgevoerd waar nodig. Alle oude enkelglas en oud isolatie glas wordt vervangen door HR++ glas inclusief het vernieuwen van ventilatieroosters in deze ramen. Daarnaast het vervangen van open verbrandingstoestellen door nieuwe gesloten toestellen. Een aantal woningen wordt nog voorzien van een gasgestookte HR CV ketel.

Complex 206

De werkzaamheden bestaan uit het na-isoleren van de woningen onder andere door het inblazen van isolatie materiaal in de holle ruimte tussen de buiten en de binnenzijde van de mansarde kap en het van binnenzijde na-isoleren van de zolders.

Dakpannen vervangen in verband met de leeftijd en gebreken aan de pannen. In het dakvlak worden minimaal 20 nieuwe gierzwaluw pannen opgenomen. De dakkapellen blijven gehandhaafd. Dakgoten en hemelwaterafvoeren worden vervangen. De kappen worden voorzien van een goede brandscheiding op de bouwmuren. Sloopwerk van bestaande schoorstenen die in zeer slechte staat verkeren. Het verwijderen en vervangen van oude ongeïsoleerde dakramen door geïsoleerde dakramen. Waar dit nog niet aanwezig is worden spouwen geïsoleerd. De

Uw brief

Uw kenmerk

meeste woningen zijn al voorzien van spouwmuur isolatie. Herstel van voegwerk en gescheurd metselwerk van de buitengevel en een aantal tuinmuren.

De kozijnen worden opnieuw geschilderd en er worden reparaties uitgevoerd waar nodig. Alle oude enkelglas en oud isolatie glas wordt vervangen door HR++ glas inclusief het vernieuwen van ventilatieroosters in deze ramen. Daarnaast het vervangen van open verbrandingstoestellen door nieuwe gesloten toestellen. Een aantal woningen wordt nog voorzien van een gasgestookte HR CV ketel.

Planning

Voorlopige planning uitvoering Complex 205: eind 2018 tot zomer 2019
Voorlopige planning uitvoering Complex 206: 2019 tot 2020

Voorlopige planning voor uitvoering Complex 107 (zonder de duplex-woningen): 2020-2021
Voorlopige planning voor uitvoering duplexwoningen Complex 107: 2021-2022

A1.2 Doelstelling van het project

Het doel van het project is het onderhouden en renoveren van de woningen in eigendom van SWZ, zodat deze weer voor langere duur geschikt zijn voor bewoning en voldoen aan de taakstelling voor de reductie van energieverbruik.

A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van de verbodsbepalingen en soorten, zoals opgenomen in tabel 1.

Tabel 1: soorten en verbodsbepalingen

Soort	verbodsbepaling	
	nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk vernielen of beschadigen ¹¹	Opzettelijk verstoren ¹²
gierzwaluw	X	
huismus	X	
gewone dwergvleermuis	X	X

A1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 oktober 2018 tot en met 1 januari 2025.

¹¹ Art. 3.1, tweede lid

¹² Art. 3.5, tweede lid

A1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Ecoresult, november 2016. Aanvullend onderzoek vleermuizen, vogels en beschermde Vaatplanten. In het kader van de Flora- en faunawet. Plangebied: 8 Complexen te Zwolle Holtenbroek, Dieze Oost en Zeeheldenbuurt;
- Ecoresult, oktober 2018. Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. In het kader van de Wet natuurbescherming Plangebied: Complexen 107, 205 en 206, Zwolle;
- Gedateerde en ondertekende machtiging;
- Uittreksel Kamer van Koophandel;
- Ecoresult. 29 november 2018. Notitie Reactie Verzoek Aanvullingen Ontheffing Wet natuurbescherming Plangebied: Complexen 107, 205 en 206, Zwolle;
- Ecoresult, november 2018 (concept). Ecologisch werkprotocol gewone dwergvleermuis, gierzwaluw en broedvogels. In het kader van de Wet Natuurbescherming;
- Ecoresult, september 2016. Quicksan flora en fauna. In het kader van de Flora- en faunawet. Plangebied: 8 Complexen te Zwolle Holtenbroek, Dieze Oost en Zeeheldenbuurt;
- Tekening Bijlage 1 W_206_A_02_10_detail_A.

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

13

Uw brief

Uw kenmerk

A1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 9 oktober 2018 ontvangen. Op 2 november 2018 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 30 november 2018¹³ ontvangen.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹⁴. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

¹³ Ons kenmerk 2018/0527379.

¹⁴ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van gemeente Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁵ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁶ zijn voor de toetsing relevant.

A4.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7).

A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk doden of vangen. Dit geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit is weergegeven per soort in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. Voor deze soorten is het ook toegestaan om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen, als aan onderstaande voorwaarden zijn voldaan.

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

¹⁵ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁶ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze beleidsregel¹⁷ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁸ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A4.2.3 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het beleid van het ministerie van Economische Zaken voor jaarrond beschermde nesten heeft Gedeputeerde Staten van Overijssel onverkort overgenomen.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling¹⁹ vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Tijdens het broedseizoen zijn de verbodsbepalingen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Nesten van de huismus en de gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor de nestplek niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument soorten²⁰ (voorheen de soortenstandaard) van de gierzwaluw, huismus en de gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande

¹⁷ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁸ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

¹⁹ Art 3.1, eerste, tweede, derde en vierde lid van de Wnb

²⁰ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

Datum
15.01.2019
Kenmerk
2018/0529427
Pagina
15
Uw brief

Uw kenmerk

inventarisatiegegevens en een quickscan. Daarnaast is gericht onderzoek naar gierzwaluw, huismus, vleermuizen en beschermde vaatplanten uitgevoerd. In onderstaande tabel zijn de onderzoeksmomenten voor het plangebied weergegeven. De onderzoeken zijn gebaseerd op de kennisdocumenten en het vleermuisprotocol.

Datum	Type onderzoek	Tijd	Aantal onderzoekers	Weersomstandigheden
6-6-2016	Gierzwaluw	20.00-22.00	3	18-19°C, 2 Bft, Droog
21-6-2016	Gierzwaluw	20.00-22.00	3	24-28°C, 2 Bft, Droog
12-7-2016	Gierzwaluw	20.30-22.30	3	19°C, 3 Bft, Droog
5-4-2016	Huisumus	8.00-12.00	3	9°C, 2 Bft, Droog
11-5-2016	Huisumus	8.00-12.00	3	19°C, 3 Bft, Droog
6-6-2016	Vleermuizen	21.30-23.30	3	18-19°C, 1 Bft, Droog
11-07-2016	Vleermuizen	3.15-5.15	1 (alleen 205)	16-19°C, 2 Bft, Droog
12-07-2016	Vleermuizen	3.15-5.15	2 (107 en 206)	16-19°C, 2 Bft, Droog
16-08-2016	Vleermuizen	0.00 – 2.00	3	15-17°C, 3 Bft, Droog
05-09-2016	Vleermuizen	21.30-23.30	3	16-18°C, 1-2 Bft, Droog

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

16

Uw brief

Uw kenmerk

Door de drie straten tegelijkertijd met drie ervaren onderzoekers te onderzoeken, kon het gehele plangebied worden gedekt. Steeds konden gedragingen van vleermuizen en vogels met de collega's worden benoemd, op basis waarvan postlocaties werden bezet of verplaatst. De drie complexen zijn te voet onderzocht, waarbij men steeds de gedragingen van vleermuizen en vogels volgde. Voorafgaand aan elk bezoek werden de resultaten van de voorgaande onderzoeken teambreed besproken, en hierop de inspanning bepaald. Ook werd de omgeving globaal in kaart gebracht om vlieg- en foerageerroutes in kaart te brengen, waardoor ook potentiële plekken voor verblijfplaatsen van te voren in beeld werden gebracht.

Gierzwaluw

In Complex 107 en Complex 206 zijn geen voortplantingsplaatsen of vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig. In Complex 205 zijn twee voortplantingsplaatsen van gierzwaluw aanwezig:

- 1 nest in een neststeen in de voorgevel van Heemskerckstraat 77;
- 1 nest in een gierzwaluwnestkast naast de dakkapel aan Trompstraat 59.

Bewoners van de Trompstraat meldden daarnaast dat meerdere gierzwaluwnestkasten (gemiddeld 3) aan de Trompstraat (buiten het plangebied) elk jaar worden gebruikt.

Huisumus

In Complex 205 zijn geen voortplantingsplaatsen of vaste rust- en verblijfplaatsen van huisumus aanwezig. In Complex 107 en 206 zijn 8 voortplantingsplaatsen en (essentieel) functioneel leefgebied van huisumus aangetroffen.

- 4 verblijfplaatsen in complex 107. Abel Tasmanstraat 1, 5, 17(2), onder de dakpannen op de zijgevel.
- 4 verblijfplaatsen in complex 206. Abel Tasmanstraat 27/29, 2 maal in neststenen, Jan van Riebeekstraat 51/53 en 8/10, in de neststeen in de nok.

De voortplantingsplaatsen functioneren ook als winterverblijfplaats (tijdens hevige kou). De tuinen aan de voor- en achterzijde en omliggende tuinen (alle met onder meer jaarrond groen en haagjes) functioneren als essentieel functioneel leefgebied voor huisumus (foerageergebied, schuilgelegenheid, plaatsen om stofbadjes te nemen).

Gewone dwergvleermuis

- (2) zomerverblijfplaatsen aan de Heemskerckstraat 90 (Complex 205) en Abel Tasmanstraat 7 (Complex 107), uitvliegers vanuit de dakrand.
- (2) zomerverblijfplaatsen aan de Jan van Riebeekstraat 3 en 23-27 (Complex 206), achter boeiborden.

- 3 paarverblijfplaatsen in Trompstraat 14-20/ Heemskerckstraat 2-6 (Complex 205), Olivier van Noortstraat 4 en 42/44 (Complex 206). De precieze locaties in de panden konden niet altijd worden vastgesteld, vermoedelijk onder de dakrand, achter de dakpannen, in een spouwmuur, toegankelijk via ventilatiespleten of achter een houten boeibord.

Binnen het plangebied zijn geen essentiële vliegroutes en geen essentieel foerageergebied aangetroffen. De gewone dwergvleermuis maakt diffuus gebruik van het gehele plangebied zonder gebruik te maken van te begrenzen structuren. Tuinen, gebouwen en alle landschapselementen worden gebruikt om zich op te oriënteren.

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

17

Uw brief

Uw kenmerk

Gelet op het ontbreken van waarnemingen in september wordt de aanwezigheid van (massa)winterverblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten.

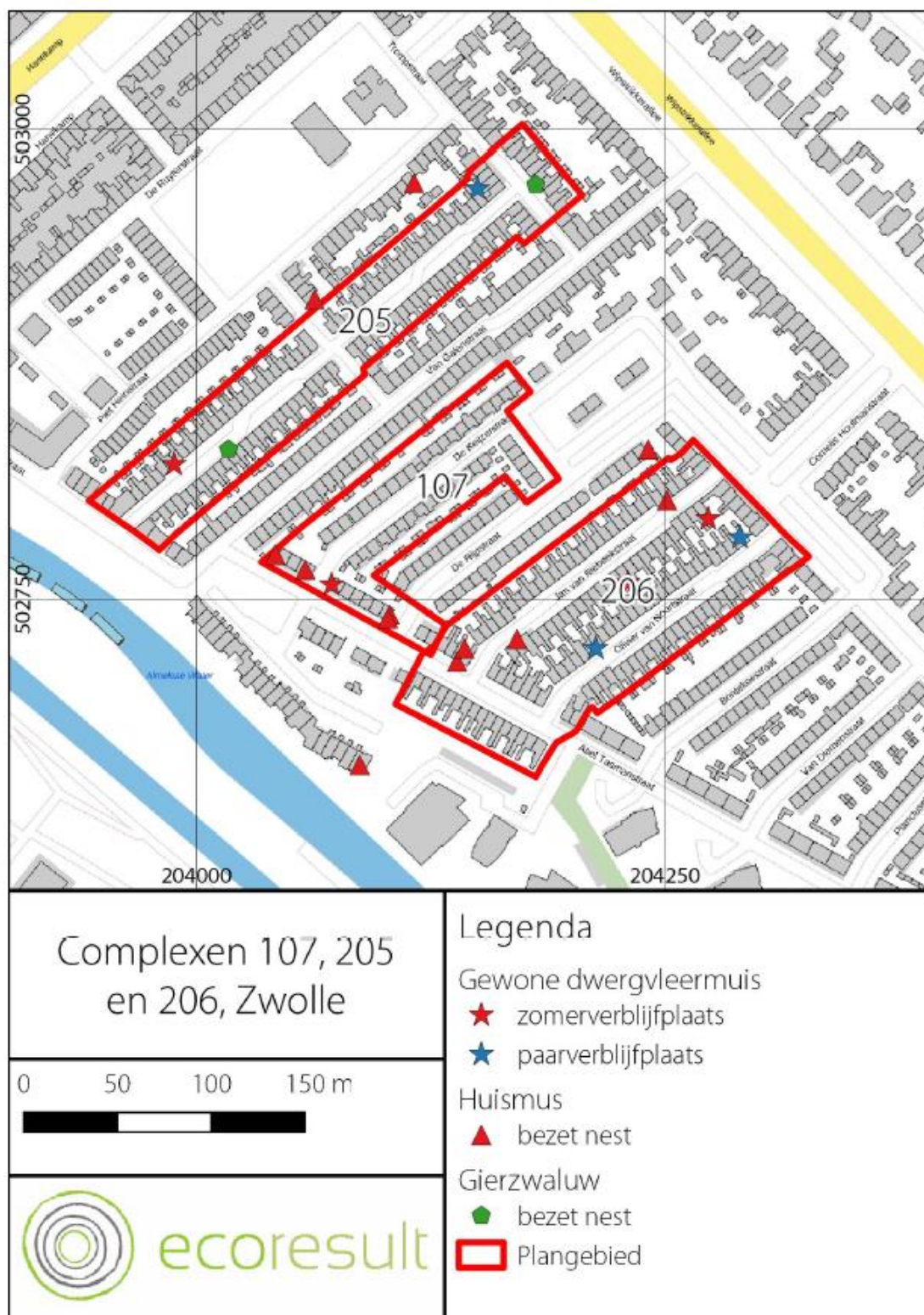
Datum
15.01.2019

Kenmerk
2018/0529427

Pagina
18

Uw brief

Uw kenmerk



Figuur 2. Overzicht aangetroffen vaste woon- en verblijfplaatsen.

B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek

Volgens de aanvrager is het onderzoek uitgevoerd volgens de kennisdocumenten en het vleermuisprotocol 2013. (Het onderzoek is in 2016 uitgevoerd). Uit de beschrijving van het onderzoek blijkt dat de onderzoeken naar de gierzwaluw en de huismus geheel volgens de standaarden zijn uitgevoerd. Daarbij is gekeken naar de periode, tijdstip, aantal personen, het aantal bezoeken, tussenruimte en de weersomstandigheden. Voor het vleermuisonderzoek hebt u op basis van de bereikbaarheid en overzichtelijkheid van het plangebied onderbouwd waarom het plangebied met 3 personen goed kon worden onderzocht en onderbouwd waarom het najaarsonderzoek deels is uitgevoerd als middernacht bezoek. De onderzoeken zijn voldoende om de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen te kunnen bepalen.

Uit het onderzoek is niet altijd direct duidelijk naar voren gekomen waar de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis precies aanwezig zijn. Ook bij spouwmuren die al deels geïsoleerd zijn, is het niet uitgesloten dat een aantal verblijfplaatsen aanwezig is. Isolatiemateriaal in de spouwmuur kan in de bovenste helft na verloop van tijd wat inzakken. Door het inzakken van dit isolatiemateriaal ontstaat een ruimte waar de gewone dwergvleermuis in kan verblijven.

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

19

Uw brief

Uw kenmerk

B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten

B1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag

Gierzwaluw

In het plangebied zijn 2 nesten van gierzwaluw aanwezig. Het gaat om één nest in een neststeen in de voorgevel van Heemskerckstraat 77 en één nest in gierzwaluwnestkast naast de dakkapel aan Trompstraat 59 (Complex 205). De overige nestkasten aan dakkapellen waren niet bezet, maar blijven wel bestaan. Inmiddels is de planning voor Complex 205 zo duidelijk, dat bekend is dat de twee verblijfplaatsen van gierzwaluw gespaard blijven en niet worden verstoord. In Complex 205 wordt het blok met de neststeen in de Heemskerkstraat buiten het broedseizoen van gierzwaluw gerenoveerd, waardoor hier geen overtreding van de Wet natuurbescherming optreedt. De neststeen zelf is niet in de renovatie betrokken. De woning met de gierzwaluwnestkast in de Trompstraat is particulier eigendom, en wordt daarom niet meegenomen in de renovatie. Bovendien worden hier geen werkzaamheden aan de daken uitgevoerd, en worden er geen steigers geplaatst. De gierzwaluw wordt hierdoor in complex 205 geheel ontzien. Er zijn derhalve geen tijdelijke voorzieningen getroffen voor gierzwaluw.

Huisemus

Door de renovatiewerkzaamheden aan de bebouwing zullen 8 nestlocaties van huismus tijdelijk verdwijnen (4 in complex 107, vier in complex 206). In complex 205 zijn geen nestlocaties van huismus aangetroffen. In de directe omgeving van het plangebied worden per aangetroffen verblijfplaats 2 tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van nestkasten geplaatst. De kasten worden binnen 200 m (maximaal 500 m) afstand van de oorspronkelijke verblijfplaatsen geplaatst. De kasten worden geclusterd opgehangen in de directe omgeving van functioneel habitat. De nestkasten worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige verdeeld en geplaatst. De kasten mogen worden verwijderd onder begeleiding van de ecologisch deskundige – buiten het broedseizoen – voorafgaand of na het broedseizoen volgend op de werkzaamheden.

De bestaande nestplaatsen worden ongeschikt gemaakt door - of de dakpannen te verwijderen buiten het broedseizoen - of indien het werk tijdens het broedseizoen plaatsvindt, de dakranden af te sluiten voor huismus met vogelschroten en de neststenen tijdelijk af te sluiten.

Na afronding van de werkzaamheden worden de vier bestaande neststenen weer beschikbaar gemaakt. Voor de overige nestplaatsen worden tenminste 8 nieuwe verblijfplaatsen gecreëerd. Dit kan plaatsvinden door het beschikbaar maken van het dakvlak en (indien noodzakelijk) het plaatsen van vogelvides of vogelschroten onder de derde rij dakpannen in het gehele plangebied. Hierdoor blijven tenminste de onderste twee rijen dakpannen beschikbaar. De mitigerende maatregelen worden in samenspraak met de opdrachtgever verder uitgewerkt en concreet beschreven in een ecologisch werkprotocol. Een concept ecologisch werkprotocol voor complex 205 is bij de aanvulling bijgevoegd.

Gewone dwergvleermuis

Ten behoeve van tijdelijke mitigatie van de 3 paarverblijfplaatsen en 4 zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis worden 28 vleermuiskasten (type Schwegler 1FF) geplaatst. Daarbij wordt een gewenningstijd van 6 maanden gehanteerd voor paarverblijven en 3 maanden voor zomerverblijven.

Datum
15.01.2019
Kenmerk
2018/0529427
Pagina
20
Uw brief
Uw kenmerk

De kasten worden op een minimale hoogte van 4, bij voorkeur 5, meter geplaatst. Daarnaast moeten de vleermuiskasten een vrije aanvliegroute hebben. Ook mag er geen licht op de kasten vallen. De vleermuiskasten worden buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden opgehangen, uitvoering conform het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis.

Tenminste 5 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden wordt de bebouwing waar de verblijfplaatsen zijn aangetroffen ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Dit zal gebeuren buiten de kritische periode (de kritische periode loopt volgens de aanvrager van 15 mei t/m 1 november). Dit kan gedaan worden door het ontoegankelijk maken van de verblijfplaats door middel van exclusion flaps. Hierdoor kunnen eventuele vleermuizen uitvliegen maar wordt invliegen onmogelijk gemaakt.

In de nieuwe situatie worden 28 permanente verblijfplaatsen gerealiseerd ten behoeve van gewone dwergvleermuis. Dit kan door:

- het plaatsen van inbouwkasten in de gevels ter hoogte van de dakrand;
- door het realiseren van openingen waar vleermuizen naar binnen kunnen en toegang verkrijgen tot bijvoorbeeld de ruimte tussen dakvlak en dakpannen;
- door het realiseren van spleetvormige ruimtes achter boeiborden.

Hierdoor kunnen vleermuizen in de nieuwe situatie nieuwe verblijfplaatsen vinden. De permanente verblijfplaatsen dienen ten alle tijden beschikbaar te zijn, moeten een vrije aanvliegroute hebben en mogen niet verlicht worden.

De mitigerende maatregelen worden in samenspraak met de opdrachtgever verder uitgewerkt en concreet beschreven in een ecologisch werkprotocol. Een concept ecologisch werkprotocol voor complex 205 is bij de aanvulling bijgevoegd. Voor complex 205 is in het concept ecologisch werkprotocol aangegeven dat in complex 205 (8) inbouwkasten van het type Vivara 1FR worden geplaatst in de kopgevels. In dit deelgebied is één zomer en één paarverblijf van de gewone dwergvleermuis betrokken.

Aanvulling op aanvraag

Op 23 november werden ten behoeve van de werkzaamheden in Complex 205 en 206 24 vleermuis- en 8 huismusnestkasten geplaatst in Complex 107. Voor huismussen is het model NK-MU-03, -04 en/of -05 gebruikt van Vivara, voor gewone dwergvleermuis type Schwegler 1FF. Alle binnen een afstand van 200 meter van de huidige verblijfplaatsen. Voor de later uit te voeren

werkzaamheden aan Complex 107 wordt de tijdelijke mitigatie op een ander moment gerealiseerd.

B1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling

Gierzwaluw

De daadwerkelijke verblijfplaatsen van de gierzwaluw binnen het plangebied worden door de werkzaamheden niet geraakt. Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw uit te voeren wordt voorkomen dat een verstoring optreedt met een mogelijk effect op de staat van instandhouding. U hebt geen ontheffing nodig voor de gierzwaluw. De broedperiode van de soort loopt van half april tot half augustus.

Huismus

In de aanvraag is genoemd dat de nestplaatsen voor huismus ongeschikt worden gemaakt door dakpannen te verwijderen buiten het broedseizoen of in het broedseizoen door dakranden af te sluiten met vogelschroten en neststenen af te sluiten. Het ongeschikt of ontoegankelijk maken van verblijfplaatsen in het broedseizoen is niet zorgvuldig, dit moet buiten de kwetsbare perioden gebeuren. Wij zullen deze maatregel opnemen in de voorschriften. De broedperiode van de soort loopt van maart tot en met augustus. Daarnaast zijn perioden met vorst een kwetsbare periode.

Als tijdelijke maatregel worden per (tijdelijk) aangetaste verblijfplaats twee nestkasten opgehangen. De tijdelijke huismuskasten worden drie maanden voorafgaand aan het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaats opgehangen. Dit is overeenkomstig met het kennisdocument²¹. In de aanvraag is aangegeven binnen welke afstand en onder welke voorwaarden deze tijdelijke kasten geplaatst kunnen worden. Er is echter niet aangegeven welke kasten worden geplaatst en welke andere voorwaarden volgens het kennisdocument moeten worden aangehouden. Wij hebben daarom voorschrift 5 opgenomen waarin de voorwaarden voor huismuskasten zijn verwerkt.

De tijdelijke kasten dienen ten minste te blijven hangen totdat de vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke huismuskasten mag alleen buiten de kwetsbare perioden van de huismus plaatsvinden.

Gelijktijdig met de dakrenovatie zorgt u ervoor dat de daken toegankelijk worden gemaakt zodat dit na de werkzaamheden geschikte verblijfplaatsen voor de huismus biedt. Als de daken in het gehele plangebied over de gehele daklengte toegankelijk worden gemaakt, biedt dit met zekerheid voldoende ruimte voor de verloren gegane 8 nestplaatsen.

In de aanvraag is echter niet in detail uitgewerkt op welke wijze dit toegankelijk maken gebeurt. U geeft aan dit uit te werken in het ecologisch werkprotocol. Dit dient ons vier weken voorafgaand aan de werkzaamheden ter toetsing voorgelegd te worden. In dit werkprotocol moet (ten aanzien van de permanente verblijfplaatsen voor huismus) worden aangegeven op welke wijze het dak toegankelijk wordt gemaakt en op welke wijze dit toegankelijk is voor huismus.

Wij hebben deze maatregelen vastgelegd in de voorschriften 4 t/m 8.

Gewone dwergvleermuis

U maakt de verblijfplaatsen buiten de kwetsbare perioden ontoegankelijk voor gewone dwergvleermuizen. De kritische periode loopt volgens de aanvrager van 15 mei t/m 1 november.

Datum
15.01.2019
Kenmerk
2018/0529427
Pagina
21
Uw brief
Uw kenmerk

Als tijdelijke alternatieve zomer- en paarverblijfplaats hangt u vier tijdelijke vleermuiskasten op per verblijfplaats (28 in totaal). De voorgestelde maatregelen zijn voldoende en komen overeen met de vereisten uit het kennisdocument van de soort. De betrokken exemplaren van de gewone dwergvleermuis kunnen gedurende de werkzaamheden tijdelijk uitwijken naar de vleermuiskasten.

De locaties van de tijdelijke vleermuiskasten en de datum van plaatsing moeten kenbaar gemaakt worden aan de toezichthouder. U hebt niet aangegeven of de tijdelijke kasten ook worden verwijderd. Deze tijdelijke kasten dienen ten minste te blijven hangen tot zes maanden nadat de permanente voorzieningen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten mag alleen buiten de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis plaatsvinden, mits uit een voorafgaande controle blijkt dat de kasten niet op dat moment in gebruik zijn.

De voorgestelde wijze van ongeschikt maken is in principe voldoende. Bij het ongeschikt maken moet ook rekening worden gehouden met verblijfplaatsen die zich aan de bovenzijde van de spouw bevinden, waar het isolatiemateriaal is ingeklonken. Bij het werken met exclusion flaps voor het afsluiten van verblijfplaatsen is het essentieel dat alle mogelijke toegangswegen worden afgesloten.

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

22

Uw brief

Uw kenmerk

In aanvulling moet u een extra controle uitvoeren voordat de onderhoudswerkzaamheden worden aangevangen. Deze controle moet u uitvoeren met behulp van een batdetector. Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. Vervolgens kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden.

Voor de gewone dwergvleermuis worden 28 permanente verblijfplaatsen gerealiseerd. Dit kan door:

- het plaatsen van inbouwkasten in de gevels ter hoogte van de dakrand;
- door het realiseren van openingen waar vleermuizen naar binnen kunnen en toegang verkrijgen tot bijvoorbeeld de ruimte tussen dakvlak en dakpannen;
- door het realiseren van spleetvormige ruimtes achter boeiborden.

Voor complex 205 is in het concept ecologisch werkprotocol aangegeven dat in complex 205 (8) inbouwkasten van het type Vivara 1FR worden geplaatst in de kopgevels. In dit deelgebied is één zomer en één paarverblijf van de gewone dwergvleermuis betrokken. Een uitwerking van de overige deelgebieden is nog niet ontvangen. Dit kan door het voorleggen van een ecologisch werkprotocol /uitwerking op dit punt.

Een vervangende permanente verblijfplaats heeft nooit dezelfde eigenschappen als de oorspronkelijke verblijfplaats. Hierdoor kan een vervangende verblijfplaats zowel wat betreft zijn eigenschappen als zijn locatie, minder geschikt blijken dan verwacht. Dit wordt ondervangen door in het gebied van het bestaande netwerk aan verblijfplaatsen meerdere nieuwe verblijfplaatsen aan te bieden. De aanvraag is in lijn met dit uitgangspunt door per verloren gegane verblijfplaats 4 alternatieven aan te brengen.

Volgens het kennisdocument gewone dwergvleermuis is een inbouwkast geschikt als vervanging voor zomer of paarverblijf. Een zomer of paarverblijf wordt (door één of enkele individuen) ook vaak als winterverblijf gebruikt. Hiervoor is een eenvoudige inbouwkast in beperkte mate geschikt. Het verdient dan ook een sterke aanbeveling niet alle verblijven alleen op deze wijze te

vervangen, maar ook gebruikt te maken van geschakelde kasten of geïsoleerde kasten, en additioneel door de wijze van renovatie in het werk mogelijkheden te realiseren door de ruimte onder het dak bereikbaar te houden (bijv. door openingen onder de nokpan aan te houden zodat vleermuizen toegang hebben tot het dak), de loze ruimte onder dakoverstek of goot toegankelijk te maken of ruimte te creëren achter boeiborden en betimmering. Voor inspiratie zie <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>

Wij hebben deze maatregelen vastgelegd in de voorschriften 5 t/m 12.

Conclusie toetsing

Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van huismus en gewone dwergvleermuis verloren gaan. Hiervoor is ontheffing nodig. Door de genomen maatregelen in planning, en door het aanbieden van tijdelijke en permanente verblijfplaatsen blijft voor de betrokken soorten de functionaliteit gewaarborgd.

In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

23

B1.3 Alternatieven voor realisatie van het project

B1.3.1 Alternatievenafweging in de aanvraag

Het betreft isolatiewerkzaamheden aan woningen in hetzelfde gebied. Alternatieve locaties zijn om deze reden niet overwogen.

Uw brief

Behoud van dakpannen is niet mogelijk doordat ze te oud en versleten zijn. Vervanging is noodzakelijk. Isolatie is noodzakelijk om aan de doelstellingen voor energiereductie te voldoen. Omdat de dakpannen toch moeten worden vervangen, is hoe dan ook sprake van dat nesten worden weggenomen. In het definitieve ontwerp wordt rekening gehouden met de realisatie van permanente voorzieningen voor huismus en gewone dwergvleermuis.

Uw kenmerk

Isolatie van binnenuit leidt tot het verkleinen van de woningen en veel overlast voor bewoners. Isolatie aan de buitengevel leidt tot het moeten aanpassen van kozijnen en zal de wijk er anders doen uitzien, ook bij buitengevelisolatie zullen verblijfplaatsen verloren gaan. De meest effectieve oplossing is (na)isolatie van de spouw.

Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen of te verminderen. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige soorten en worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen.

In de planning is rekening gehouden met de aangetroffen ecologische waarden. Het treffen van isolatiewerkzaamheden aan de bebouwing in het plangebied gebeurt nadat mitigerende maatregelen zijn getroffen en/of buiten de kritische periode van de soorten waarvoor ontheffing wordt aangevraagd.

B1.3.2 Toetsing van de alternatievenafweging

Het project is locatiespecifiek. De daken van de woningen hebben onderhoud nodig en isolatie is noodzakelijk om te kunnen voldoen aan duurzaamheidseisen. Voor de uitvoering van de isolatie zijn geen reële alternatieven. Voor de uitvoering van de werkzaamheden en de planning wordt rekening gehouden met beschermde soorten. Omdat de werkzaamheden niet op een andere

locatie of andere wijze uitgevoerd kunnen worden is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

B1.4 Wettelijk belang van het project

B1.4.1 Motivatie wettelijk belang in de aanvraag

De voorgenen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de 'volksgezondheid of de openbare veiligheid' en in het belang van 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

De oude keramische dakpannen en nokpannen van de woningen zijn sterk verouderd en vertonen plaatselijk scheurvorming en afschilfering. Er is sprake van lekkage (naar binnen) in de woningen.

Datum
15.01.2019
Kenmerk
2018/0529427
Pagina
24
Uw brief
Uw kenmerk

De lekkage zorgt voor vocht en schimmelvorming in de woningen (binnen) waardoor er een slecht binnenklimaat ontstaat, hetgeen een effect heeft op de volksgezondheid.

Hierdoor moeten zowel de dakpannen als de goten en alle aansluitingen bij dakramen, dakkapellen en schoorstenen en alle goten worden vernieuwd. De relatief oude woningen in deze wijk moeten worden verduurzaamd. Dit gebeurt o.a. door het isoleren van de daken van binnenuit en het vervangen van oud enkel glas door HR ++ glas met handhaving van de bestaande kozijnen. De energielabels van de woningen worden verbeterd naar minimaal een energie-index van 1,40 of beter (Label B). Waar dit nog niet aanwezig is wordt spouwenmuurisolatie aangebracht. Dit geldt voor een beperkt aantal woningen.

Indien de dakpannen vernieuwd zijn worden zonnepanelen aangebracht. Hiermee wordt een aanzienlijke energiebesparing gerealiseerd, en daarmee gepaard gaand een CO₂-reductie. Een ander effect is de verlaging van stookkosten: Een beter geïsoleerde woning heeft minder warmteverlies en is goedkoper warm te houden. In de sociale huursector is vaak sprake van huishoudens met relatief lage inkomsten en hoge stookkosten wegens laag energie efficiënte woningen. Teneinde stookkosten te besparen kunnen mensen genoeg nemen met een te lage binnentemperatuur, een fenomeen beschreven als 'vrijwillige hypothermie'. Een beter geïsoleerde woning heeft dus voor huishoudens met een laag inkomen een extra voordeel: Door de lagere stookkosten zijn mensen meer bereid hun huis tot een comfortabelere temperatuur te verwarmen, wat de risico's op gezondheidsklachten vermindert.

B1.4.2 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat de wettelijke belangen, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende zijn aangetoond. Renovatie en isolatie van woningbouw biedt een belangrijke verbetering van het binnenklimaat waardoor gezondheidsklachten minder kans krijgen. Daarnaast is (voor gewone dwergvleermuis) het belang 'de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende aangetoond, omdat duurzame woningen bijdragen aan energiebesparing.

B1.5 Beoordeling staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de huismus als broedvogel in Nederland is matig ongunstig. In Zwolle is de soort het meest aangetroffen tijdens de tuinvogeltellingen in 2018 en komt hiermee in de stad algemeen voor. In de omgeving van het plangebied zijn daarnaast meer nesten van de

huismus aangetroffen. De gunstige staat van instandhouding van huismus wordt gewaarborgd door aangrenzend aan het plangebied tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen te realiseren en natuurinclusief te renoveren. Bovendien wordt de kwaliteit van het plangebied bepaald door het voedselaanbod dat duidelijk aanwezig is in het plangebied. Er is, en blijft, een jaarrond voedselaanbod aanwezig. Door hiernaast rekening te houden met gewenningsperiodes en kwetsbare perioden is er geen sprake van een afbreuk van de gunstige staat van instandhouding op lokaal niveau.

De gewone dwergvleermuis komt talrijk voor in de gemeente Zwolle en omgeving. De soort kan vrijwel overal in Nederland worden aangetroffen. Gezien de grootschalige aanwezigheid van soortgelijke bebouwing in meerdere omliggende wijken en de aanwezigheid van meerdere verblijfplaatsen, wordt er van uit gegaan dat de gewone dwergvleermuis hier een stabiele populatie heeft. Het aanvullend onderzoek toonde bovendien aan dat er ook buiten het plangebied zeer veel in gebruik zijde verblijfplaatsen van vleermuizen bestaan. Deze feiten, in combinatie met de mitigerende maatregelen zorgen ervoor dat de geplande ontwikkeling niet leidt tot een afbreuk op gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

25

Uw brief

Uw kenmerk

B1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²¹ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

B1.7 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor de huismus en de gewone dwergvleermuis kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

B1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²². De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

De daadwerkelijke verblijfplaatsen van de gierzwaluw binnen het plangebied worden door de werkzaamheden niet geraakt. Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw uit te voeren wordt voorkomen dat een verstoring optreedt met een mogelijk effect op de staat van instandhouding. U hebt geen ontheffing nodig voor de gierzwaluw. De broedperiode van de soort loopt van half april tot half augustus.

Wij adviseren u om bij de hoekpannen openingen te creëren (evt. door het uitzagen van toegangen), zodat de gierzwaluw ook onder de pannen kan komen. Deze maatregel is niet noodzakelijk, maar komt de lokale populatie wel ten goede.

²¹ Wnb, artikel 1.10, derde lid.

²² Art. 1.11, eerste en tweede lid

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing met betrekking tot de renovatie van woningen in de complexen 107, 205 en 206 in de Zeeheldenbuurt in Zwolle te verlenen. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen zijn aan de ontheffing voorschriften verbonden.

Datum

15.01.2019

Kenmerk

2018/0529427

Pagina

26

Uw brief

Uw kenmerk